

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81+82:811.11+811.13
S 90

Рецензент:

Мізін К.І. д-р філол. наук, професор, професор кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, завідувач кафедри

S 90 **Studia Philologica** : зб. студент. наук. праць / редколегія:
О.В. Деменчук, О.В. Константінова, О.І. Павлова [та ін.].
Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 6. 74 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works
/ O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. (eds.).
Rivne: RSUH, 2022. Issue 6. 74 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: германського та романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, перекладознавства, літературознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology: Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Translation and Literature Studies.

УДК 81+82:811.11+811.13

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Третякова К.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент, **Станіславчук Н.І.**, викладач.

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Григола О.А.	НОМІНАЦІЇ БОЛЮ ТА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»	5
Кондратюк Н.В.	ЕТИМОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	9
Матвійчук Л.М.	ЗАСОБИ АНГЛОМОВНОЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>КОРОНАВІРУС</i> В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	15
Стахнюк А.О.	ПОСЕСИВНІ КОНСТРУКЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	21

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Дзекан О.В.	СЕМАНТИЧНА ПАРАДИГМА ЛЕКСЕМИ <i>RAIN</i> І ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>БІЛЬ</i> У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	25
Пишняк М.М.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	29
Радчук Т.Л.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	33
Фіськов В.Г.	ФУНКЦІЯ ПРИЙМЕННИКІВ 把 ТА 被 В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	39
Чайковська Р.Г.	МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ <i>ВІРНІСТЬ</i> В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	42

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Безкоровайний М.А.	ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕКСПРЕСІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	48
---------------------------	---	----

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Левізорик Н.О.	СТРУКТУРНО-ТЕМАТИЧНІ ТА ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ НУТРИЦІОЛОГІЇ	53
-----------------------	---	----

Сапожко М.О.	ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОРСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ	61
---------------------	---	----

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Гаврильчик Н.В.	ВЛАСНІ НАЗВИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В ДИТЯЧІЙ ПОВІСТІ А.БРЕДЛІ «СОЛОДЕНЬКЕ НА ДЕНЦІ ПИРОГА»	65
------------------------	--	----

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Поліщук М.В.	НАУКОВИЙ ДИСКУРС АМЕРИКАНІСТИКИ США XX-го СТОЛІТТЯ	69
<i>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</i>		73

Пишняк М.М.

Рівненський державний гуманітарний університет

СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Анотація: Стаття присвячена дослідженню фразеологізмів з назвами тварин в англійській та українській мовах. У роботі проаналізовано семантику фразеологізмів з назвами тварин, а також способи їх передачі з використанням різних видів трансформацій. Особливу увагу приділено стратегії перекладу фразеологізмів в цілому; встановлено класифікацію фразеологічних одиниць та досліджено їх структуру та семантичні особливості.

Ключові слова: фразеологізм, семантика, семантичні особливості, стратегія перекладу, класифікація.

Summary: The article deals with the study of phraseology with the names of animals in English and Ukrainian. The semantics of phraseology with the names of animals, as well as ways of their transfer using different types of transformations are analyzed in the work. Particular attention is paid to the strategy of translation of phraseology in general; the classification of phraseological units is established; their structure and semantic features are investigated.

Key words: phraseology, semantics, semantic features, translation strategy, classification.

Постановка проблеми: У сучасному мовознавстві є різні думки щодо природи фразеологізму та особливостей його перекладу. Ідеться про фразеологічні одиниці – важливий будівельний матеріал мови. Тому, фразеологічні одиниці, що містять «назви тварин», являють собою досить великий шар лексики і досить часто вживаються. Через те, пошук перекладачами власних систем та методів розпізнання та виокремлення фразеологізмів у тексті є складним і суперечливим процесом. Звідси очевидна важливість й актуальність дослідження способів перекладу. Через стрімкий розвиток сучасної фразеології, фразеологізми мають велику перспективу для проведення аналізу та досліджень, адже аналіз фразеологізмів є недостатньо дослідженою темою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що фразеологізми з «назвами тварин» в англійській та українській мовах на даному етапі є недостатньо вивченими та потребують більш глибокого та різнобічного розгляду. Тому їх вивчення та дослідження простежується у працях таких науковців та дослідників: О.В. Кунін дає

таке визначення: “Фразеологічна одиниця - це стійке сполучення лексем із повністю або частково переосмисленим значенням”; Т.І. Арбекова: “Фразеологічна одиниця - це сполучення слів з низьким показником комбінаторності, який зумовлений структурно-системними особливостями компонентів (чи одного з них) або особливим характером відношення словосполучення до дійсності, а також з'єднанням цих двох факторів”.

Завдання дослідження: 1) розглянути стратегію перекладу в цілому; 2) дослідити перекладознавчі рівні фразеології; 3) дати аналіз перекладів текстів, що містять фразеологічні одиниці з компонентом «назва тварини», з використанням різних видів трансформацій.

Матеріалом дослідження є словники: Англо-український фразеологічний словник – Баранцев К.; Фразеологічний словник української мови – Ужченко; «Oxford Dictionary of Idioms» обсягом 5000 англійських фразеологізмів.

Виклад основного матеріалу. Розвиток багатозначності фразеологізмів з компонентом «назва тварини» здійснюється шляхом переносу значення або назви. Історично другорядні значення є переносними, дуже часто фігуральними, але в теперішній час багато з них уже не усвідомлюються в своїх початкових якостях. Семантична своєрідність цих зрощення полягає в тому, що в них завжди домінує компонент «назва тварини», виділяючись за рахунок протиставлення репрезентативного і фігурального значень. Наприклад, у фразеологізмі:

Let sleeping dog lie - Не чіпай лиха, коли воно спить: sleeping dog в англійській мові виступає в значенні «неприємна таємниця», те, чого потрібно остерігатися. В даному випадку денотативне значення залишається без змін, в той час, як образність змінюється в залежності від того, які асоціації викликає та чи інша тварина у носія мови. Цей образ прихованої погрози знаходить висловлювання в ФО:

Beware of a silent dog & still water - У тихому болоті чорти водяться. В англійській мові латентна погроза асоціюється зі сплячою собакою, а в українській – з нечистою силою.

Повний збіг фразеологізмів у двох мовах узгоджується з компонентом, який увійшов у прислів'я вічної ворожнечі між котами та собаками.

Об'єктом дослідження послужили фразеологічні одиниці з компонентом «назва тварин», відібрані з Англо-українського словника К.Т. Баранцева, який був укладений на основі Англо-російського словника О.В. Куніна. Серед них зустрічаються найчастіше cat (123), dog (289), horse (80), bear (60), bird (45), goose (50).

При розгляді особливостей перекладу фразеологічних одиниць за основу була взята точка зору О.В. Куніна, а саме виділяються такі способи перекладу фразеологізмів:

- повний еквівалент;
- частковий лексичний еквівалент;
- частковий граматичний еквівалент;
- обертональний переклад;
- описовий переклад;
- дослівний переклад (калька).

Повний еквівалент:

1) *«Let's get to this damned shelter, I'm scared stiff.» I don't believe a word of it. You were always as brave as a lion.* (W.S. Maugham, «The Hour Before The Dawn»). - *Пішли скоріш у це прокляте сховище. Мені страшно до смерті. Не вірю ні одному твоєму слову. Ти завжди був хоробрий, як лев.*

У цьому випадку спостерігаємо повний еквівалент, а точніше багато еквівалентів англійської фразеологічної одиниці, оскільки є співпадіння з ним за значенням, лексичним змістом, образністю, стилістичною направленістю та граматичною структурою.

Частковий лексичний еквівалент:

1) *«I'd have you to know, I scorn your words.»*

«Well, but scornful dogs will eat dirty puddings» (J. Swift, «Polite Conversation»). - *Я вам так скажу: плювати мені на ваші слова. Ну що ж, гордість до добра не доведе.*

2) *«I can marry the person I want, I guess. And if I can't do it here, well there are more ways than one to kill a cat.»* (Th. Dreiser, «An American Tragedy») - *Я вважаю, я що я можу вийти заміж за кого захочу. А якщо не зможу зробити цього, що ж, тут тоді є декілька шляхів для досягнення мети.*

У цьому випадку використано частковий лексичний еквівалент по відношенню до англійського варіанту. Ми бачимо збіг за значенням, стилістичним напрямком, але різницю за образністю.

Частковий граматичний еквівалент:

1) *«He said he... didn't believe in punishing a man for his activities on behalf of the workers, and that if I would show up he would give me a job. I never looked a gift horse in the mouth, and jumped at this chance of getting back into the shipyard again.»* (H. Pollitt, «Serving My Time», ch. VI) - *Він сказав мені, що... засуджує покарання людей за їх діяльність на захисті працівників, додавши до цього, що якщо я прийду, то він запропонує мені роботу. Дарованому коню в зуби не дивляться, тому я відразу схопився за цю пропозицію.*

Тут можна спостерігати збіг за значенням, стилістичною направленістю, образністю, але відрізняються ці фразеологічні одиниці за своєю граматичною структурою.

Обертональний переклад:

1) *«First, I thought I'd leave France. But the governor would say, «Hello, here – didn't see anything in France?! That cat won't fight, you know»*

Збірник студентських наукових праць «Studia Philologica», 2022, Вип. 6
(М.Тwain, «The Innocent Abroad») - *Спершу я думав поїхати з Франції, але батько мені казав – послухай, ти так нічого і не побачив у Франції це, знаєш, нікуди не годиться.*

Фразеологічна одиниця *cook your own goose* перекладається як «занапастити себе; підрубати сук на якому сидиш», *That cat won't fight* – *так не вийде, не в цьому справа.*

То ж найбільш складними випадками при перекладі є обертональні переклади.

Описовий переклад:

1) «*She didn't give you a lot of horse manure about what a great guy her father was.*» (J.Salinger «The Catcher In The Rye») - *Вона не дуже вихвалялася, який у неї чудовий татусь.*

2) «*Clubs are matter of taste. You like a cock-and-hen club. I don't.*» (B. Show, «The Philanderer», act I). - *Клуби це діло смаку. Ви любляете різноманітні клуби, а я ні.*

Зміст цих фразеологізмів пояснюється за допомогою вільних сполучень.

Дослівний переклад:

«*Suddenly Sugar screwed up his face in pain and grabbing one foot in his hands, hopped around like a cat on hot bricks.*» - *Зненацька зморщившись від болю, та схопившись за ногу, він застрибав, як кішка на розпечених цеглинах.*

Цей тип перекладу *hot* – *розпечений* дуже підходить до перекладу цього слова в даному контексті, бо наділяє цей вислів виразністю.

Висновки дослідження. Саме фразеологія є носієм найбагатшої інформації невідомої нам культури. Ось чому фразеології відводять не останнє місце в мовній науці. Аналіз літератури фразеологізмів довів, що найбільш видатними в виділенні фразеології як самостійної лінгвістичної дисципліни, а також в розробці методів вивчення фразеологічних одиниць є такі вчені О.В. Куніним, В.В. Виноградовим і І.В. Арнольд.

Досліджуючи фразеологічні одиниці з компонентом «назва тварин», можна зробити висновки, що немає легкого шляху в перекладі з однієї мови на іншу. Це пов'язано з адекватною передачею не тільки змісту, але й експресивно-стилістичної забарвленості фразеологічних одиниць, що спонукає перекладачів до пошуку вирішення цієї проблеми.

Фразеологізм, як носій національної забарвленості, стилістичних особливостей і яскравої виразності перекладається у сукупності з екстралінгвістичними факторами. Розглядаючи особливості, які мають фразеологічні одиниці, та аналіз перекладів переконує в тому, що велика багата значущість мовних засобів, які зустрічаються в різних джерелах, слугує для їх передачі на іншу мову

Список використаних джерел:

1. Англо-український фразеологічний словник. (1995). / Уклад. К.Т. Баранцев.
2. Тимченко, І.В. (1988). Семантика фразеологічної одиниці та її компонентів. *Лінгвістичні дослідження*. Харків.

Радчук Т.Л.

Рівненський державний гуманітарний університет

**СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ОДЯГУ В
АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

У даній статті розглядається дослідження фразеологізмів, що мають у своєму складі назви одягу для більш детального розуміння семантичних особливостей фразеологічних одиниць англійської та української мови. Визначається роль семантики фразеологізмів в пізнанні культурного спадку та традиції певної мови. На меті дослідження особливостей фразеологічних одиниць та надання бази для тлумачних, двомовних та інших словників.

Ключові слова: фразеологія, ідіома, українська мова, англійська мова, одяг.

This article discusses the study of phraseological units that include the names of clothes for a more detailed understanding of the semantic features of phraseological units of English and Ukrainian. The role of the semantics of phraseological units in the cognition of the cultural heritage and traditions of a particular language is determined. The aim is to study the features of phraseological units and provide a basis for explanatory, bilingual and other dictionaries.

Key words: phraseology, idiom, Ukrainian, English, clothes.

Висвітлення ряду питань стосовно дослідження аспектів такого розділу мовознавства як фразеологія завжди мало прибічників. І хоча на даний момент існує незліченна кількість дисертацій, книг та публікацій не вщухає зацікавленість в цій темі й до цього часу. Кожне дослідження в собі криє щось нове, і це підтверджується словами О. Есперсона, датського мовознавця, який назвав фразеологію «деспотично примхливою та невловимою річчю» [7, с. 167]. Фразеологія як результат тривалого історичного розвитку має величезне поле діяльності.

Актуальність статті зумовлена вивченням фразеологізмів, що мають такі компоненти як лексичні одиниці, які позначають предмети одягу, за допомогою яких ми можемо більш детальніше розглянути в

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник

студентських наукових праць

ВИПУСК 6

The Collection

of Students' Scientific Works

ISSUE 6

Формат 60x84¹/₁₆.

Папір офсетний. Друк ризографічний.

Гарнітура Century Schoolbook.

Ум. др. арк. 4. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12

тел.: (0362) 26-48-83

Друк: "ПараГраф+"

м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8

тел.: (0362) 26-49-27